

Teknisk gennemgang af taxameter- systemet

- med særlig vægt på de gymnasiale
uddannelser

Disposition for oplæg

- Stort fokus
- Baggrund for taxametersystemet
- Grundlæggende principper bag taxametersystemet
- Taxametre til de gymnasiale uddannelser
- Særlige tilskudselementer
- Taxameterreform for ungdomsuddannelserne

Publikationer og rapporter

- Økonomistyring af uddannelsesinstitutioner - Rammestyring og selvforvaltning (1988)
- Rapport om taxameterstyring (1998)
- Taksteftersyn - Bygningstaxameter (2000)
- Taksteftersyn - Hovedrapport og bilagsrapport (2000)
- Taxametersystemet for de videregående uddannelser (2001)
- Fællesudgiftstaxameter – Taksteftersyn (2004)
- Analyse af uddannelsesområdets styringssystem (2005)
- Takstanalyse på AMU-området (2006)
- Analyse af økonomien på hhx- og htx-uddannelserne (2007)
- Selvejende institutioner – styring, regulering og effektivitet (2009)
- Taksteftersyn på AMU-området (2010)

Folketingssspørgsmål 2011-2012

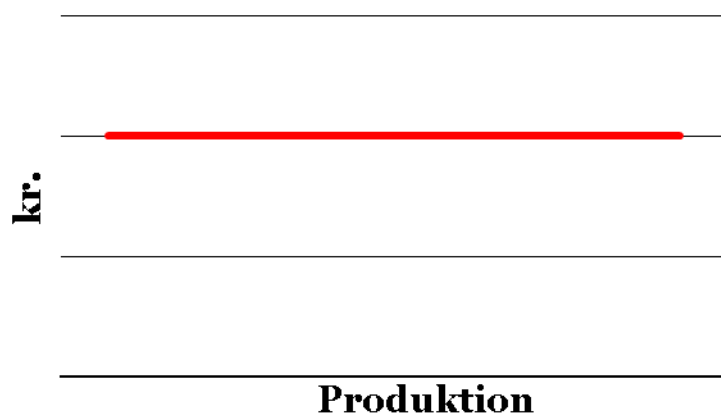
- Mundtlige § 20: US88 , 1261, 1262 og 2357
- Skriftlige § 20: 146, 147, 1296, 1788, 2104, 2136 og 2137
- BUU alm. del: 19, 29, 30, 41, 61 og 62
- Samrådsspørgsmål: N, P-R

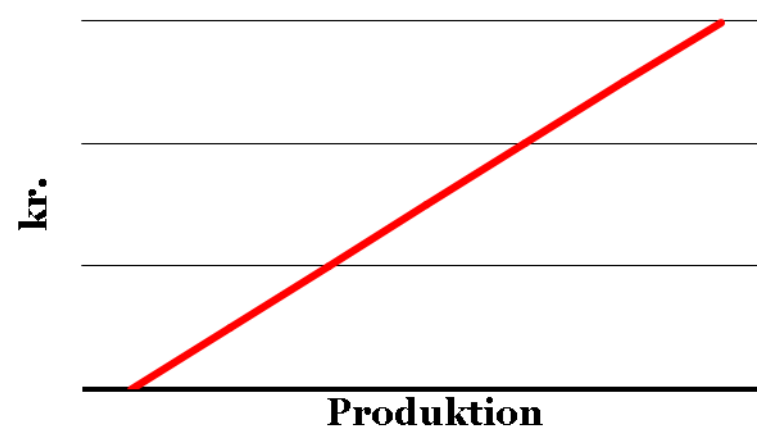

Rammestyring vs. takststyring

Rammestyring

Takststyring

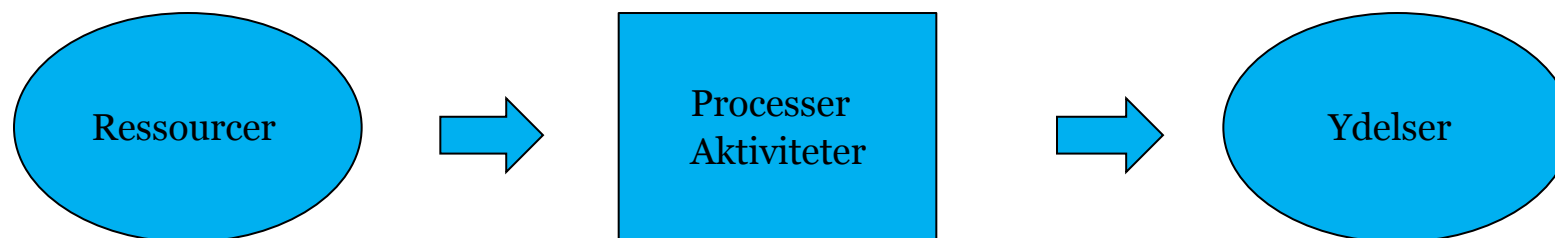

Før taxametersystemet

- Budget resultat af konkret sagsbehandling i ministeriet/amterne
- Bevillingen var en øvre ramme
- Ingen større dispositioner uden godkendelse fra ministeriet
- Manglende tilskyndelse til at optage flere elever
- Eneste vej til højere tilskud var påvirkning af ministeriet
- Meget tung og ofte uigennemskuelig proces

Økonomistyring

1. Beskrivelse af ydelser
2. Prisfastsættelse af ydelser
3. Etablering af styringsgrundlag

Taxametersystemet

- Fornyelse af institutionernes status som selvejende
- Større frihedsgrader, men også større ansvar for indfrielse af de politiske målsætninger inden for de fastsatte rammer
- Taxametersystemet = bevilling afhængig af elevtal og en fastsat pris pr. elev

Grundlæggende principper

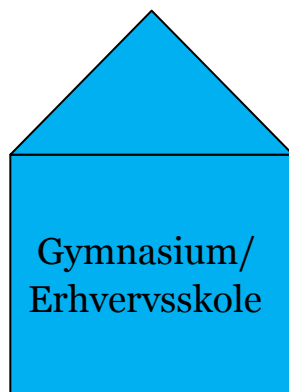
- Fordelingen af midler afhænger af objektive fastsatte kriterier
- Sammenhængende og gennemskueligt sæt spilleregler for alle
- Administrativ forenkling
- Stigende elevtilgang = højere tilskud
- Tilskyndelse til at tiltrække og fastholde elever i uddannelse
- Incitament til bedre økonomistyring og ressourceanvendelse
- Taksterne er 'politisk fastsatte' på de årlige finanslove

Tilskud gymnasiale uddannelser

Taxametre

- Undervisningstaxameter
- Fællesudgiftstaxameter
- Bygningstaxameter
- Færdiggørelsestaxameter

Særlige tilskud

- Grundtilskud (begge)
- Udkantstilskud (2 ordninger)
- Regionaliseringsfaktor (e-gym)
- Tillægstakst A-niveaufag (stx)

Undervisningstaxameter

- Til direkte undervisningsrelaterede udgifter, dvs. lærerløn og udgifter til undervisningsudstyr
- Oprindeligt fastsat efter det vejledende hovedprincip, at tilskud skulle gives på omtrent samme niveau som før overgangen til taxameterstyring

Fællesudgiftstaxameter

- Til de fællesudgifter, som er typiske for institutionsdrift, og som kan afhænge af institutionens størrelse (i årselever) og hvilke uddannelser, den udbyder
- Er udgifter til ledelse, administration, rengøring og opvarmning, men ikke kapitaludgifter (som husleje, prioritetsrenter og bygningsvedligeholdelse)

Bygningstaxameter

- Til kapitaludgifter ved selvejende institutioner
- Erstatte tidligere ordninger med refusion af renter/afdrag eller husleje samt ydelse af afdragsfrie statslån til bygningsinvesteringer
- Erhvervsskolerne har haft bygningsselveje siden 1995
- Almengymnasiale uddannelser overgik til bygningstaxameter i 2010 ifm. almene gymnasiers overtagelse af egne bygninger
- Bygningernes pris tog udgangspunkt i en vurdering af deres fremtidige indtægter fra bygningstaxameter (betalingsevne modellen)

Færdiggørelsestaxameter

- Tillægstaxameter, som udløses, når en elev har fuldført sin uddannelse
- Indført i 2003 for ungdomsuddannelserne
- Baggrund: Ønske om at øge økonomiske incitamenter til at mindske frafaldet
- Skal medvirke til at realisere det politiske ønske om, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse

Taxametre for 2012 (kr.)

Uddannelse	Undervisnings- taxameter	Fællesudgifts- taxameter	Bygnings- taxameter	Færdiggørelses- taxameter
Stx	56.000	7.500	8.400	14.200
Hf	62.400	9.400	9.400	9.600
Hhx	50.000	6.700	4.800	13.500
Htx	60.400	9.400	8.900	20.900

Samlet taxametertilskud (FL2012/kr.)

Uddannelse	Taxametertilskud pr. elev
Stx	229.000
Hf (2-årig)	172.000
Hhx	198.000
Htx	257.000

Takstforskelle

- Samlet forskel på 85.000 kr. mellem taxametertilskuddet til 2-årig hf og htx
- Forskellen mellem hhx og htx er 59.000 kr., mens stx ligger midt imellem

Baggrund for takstforskelle

- 2007 : Analyse af økonomien på de gymnasiale uddannelser, herunder sammenligning af tilskudsvilkårene
- Resultat: 2/3 af forskellen på taxametrene mellem stx og hhx kunne begrundes i forskelle i lærernes arbejdstidsaftaler og i kravet om udbud af naturvidenskabelige fag på stx
- Resterende ubegrundede forskelle udlignet gennem forhøjelse af undervisningstaxameteret for hhx på 1.400 kr. i 2008 og yderligere 2.700 kr. i 2009

Grundtilskud I

- Forskellige modeller for erhvervsskoler og almene gymnasier
- Til erhvervsskolerne: Basisgrundtilskud, lokalskoletillæg, byskoletillæg, kombinationsskoletillæg samt et yderligere grundtilskud, hvis erhvervsskolen også har en kostafdeling.
- Til de almene gymnasier: Basisgrundtilskud og uddannelsestypetilskud (udbudstilskud)
- Grundtilskuddet til almene gymnasier er højere end til erhvervsskolerne
- Årsag: Erhvervsskoler har typisk bredere vifte af uddannelser og er dermed mindre sårbare overfor aktivitetsudsving
- Almene gymnasier er typisk monoudbydere

Grundtilskud II

Mio. kr. (FL 2012)	Almene gymnasier	Erhvervsskoler
Basistilskud	1,0	1,8
Uddannelsestypetilskud	1,75-2,0	-
Lokalskoletillæg	-	2,0
Byskoletillæg	-	2,0
Kombinationsskoletillæg	-	2,0
Kostafdeling	-	0,3-1,0

Udkantstilskud I

- Varierer mellem de almene gymnasier og erhvervsskolerne
- Udkantstilskuddet til de almene gymnasier er indført for at sikre oprettelsen af ekstra studieretningshold på mindre gymnasier, som har under 400 årselever, som er beliggende uden for de store byer, og hvor der ikke er et nærtliggende alternativt udbud.
- Kravet om ekstra studieretningshold, som er en konsekvens af gymnasiereformen fra 2005, omfatter alene almengymnasiale uddannelser
- I 2012 modtager 13 gymnasier udkantstilskud på mellem 0,2 og 2,5 mio. kr.

Udkantstilskud II

- For erhvervsskolerne er udkantstilskuddet begrundet i geografiske kriterier
- Kriterierne er, at erhvervsskolen skal ligge i en kommune med en befolkningstæthed på færre end 200 personer pr. km² samt med en prognosticeret gennemsnitlig befolkningstilvækst blandt 15-24-årige på mindre end 1 pct. i perioden 2009-2015
- Udkantstilskuddet er på 0,2 mio. kr. pr. uddannelsesretning
- I 2012 modtager 23 erhvervsskoler udkantstilskud på mellem 0,2 og 2,6 mio. kr.

Regionaliseringsfaktor

- Bygningstaxametertilskud til erhvervsgymnasiale uddannelser beregnes med en regionaliseringsfaktor
- Regionaliseringsfaktoren for den enkelte institution afhænger af beliggenhed
- Regionaliseringsfaktorer for hver enkelt kommune. Følgende findes: 0,8, 0,9, 1,0 og 1,1.
- Indført ved erhvervsskolernes overgang til bygningstaxameter i 1995
- Baggrund: Ved tilskudsfordelingen skulle tages højde for regionale forskelle i nyopførelsespriser og ejendomsbeskatning
- Regionaliseringsfaktoren er derfor højest for institutioner for erhvervsrettet uddannelse i hovedstadsområdet og de større provinsbyer

Tillægstakst til særlige fag på A-niveau

- Gives pr. bestået elev i fagene fysik, kemi, biologi, bioteknologi og musik på A-niveau
- Ingen tilsvarende ordning på de erhvervsgymnasiale uddannelser
- Finansieret inden for den økonomiske ramme, hvormed de almene gymnasier blev overført udgiftsneutralt fra amterne til staten
- Er på 10.700 kr. på FL 2012

Taxameterstyring 1998

”Taxametersystemet sikrer en hurtig og automatisk overførsel af ressourcer fra områder med lav aktivitet til områder med vækst. Hermed skabes grundlag for en hurtig og dynamisk tilpasning til nye behov. ”, s. 11

”Styring via takster giver øget synlighed og gennemskuelse i finansieringen, og øget mulighed for at foretage politiske prioriteringer på uddannelsesområdet., s.11

Undervisningsministeriet, Finansministeriet m.fl. 1998

Styringsanalysen 2005

”Det er udvalgets vurdering, at taxametersystemet i kombination med grundtilskud har vist sig at udgøre et fleksibelt og finmasket bevillingsystem, som med få og enkelte tilpasninger kan imødekomme meget varierende krav. ”, s. 22

”Taxametersystemet bør fortsat være den bærende bevillingsmodel i finansieringen af uddannelsesinstitutioner.”, s. 22

Undervisningsministeriet, Finansministeriet m.fl. 2005

Selvejeanalysen 2009

”Samlet set finder arbejdsgruppen, at taxameterfinansiering udgør et hensigtsmæssigt finansieringsprincip på især uddannelsesområdet. Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at dette princip fortsat anvendes på uddannelsesområdet”, s. 27

Undervisningsministeriet, Finansministeriet m.fl. 2009

Udfordringer

- Geografi
- Sociale forskelle
- Campusdannelse
- Budgetsikkerhed

Taxameterreform

Af regeringsgrundlaget fremgår følgende:

‘Regeringen vil desuden nedsætte et udvalg, som skal udarbejde forslag til en taxameterreform, der fordeler ressourcerne til ungdomsuddannelserne mere retfærdigt. Taxametersystemet skal bl.a. tage højde for uddannelsesstedernes forskellige geografiske og sociale udfordringer. Det vil bl.a. forbedre uddannelsesdækningen i yderområderne.’